

APPENDIKS 3

Theory of Psychosis Rating Scale

Skjema for evaluering av kognitiv behandling av psykoser

Denne skalaen bør ikke brukes ved de første vurderingstimene eller i de siste timene like før avslutningen av behandlingen. Bruk et lydopptak eller videoopptak fra en terapitime sammen med skriftlig materiale og en kausformulering.

SEKSJON I

1) Utvikling av den terapeutiske relasjonen

- 0 Terapeuten snakker for lite eller for mye, gir ikke personen tid til å uttrykke sine tanker, gir ikke respons, virker ikke varm eller opptre altfor konfronterende eller kolluderer med (liksom godkjenner) det psykotiske tankeinnholdet.
- 1 Terapeuten gir pasienten tid til å snakke, men gir ikke respons eller virker følelsesmessig over- eller underinvolvert. Alternativt tillater terapeuten pasienten å ta over styringen av samtalen. Konfrontasjon eller mangel på motstand uttrykkes gjennom stemmeleie eller ved måten spørsmål stilles på.
- 2 Terapeuten stiller adekvate spørsmål, men tempo, fremdrift og dybde kan være upassende, eller konfrontasjon eller kollusjon er til stede.
- 3 Terapeuten opprettholder en god samarbeidende stil gjennom mesteparten av samtalestunden. Noe bruk av normalisering av ubehagelige erfaringer og noe bruk av veiledning til nye erkjennelser.
- 4 Terapeuten forsøker å engasjere pasienten ved hjelp av passende spørsmålsstilling, uten verken konfrontasjon eller motstandsløshet, og med en varm væremåte.

2) Utredning

Bør inneholde tegn til identifisering av pasientens:

- a Sentrale problemer
- b Sentrale symptomer
- c Forløpere før de første og de påfølgende psykotiske symptomene
- d Sårbarhetsfaktorer
- e Vedlikeholdende faktorer

Skåring

- 0 Ingen konkret utredning kan fremvises (fra denne eller tidligere samtaler): Sentrale problemer og symptomer er ikke identifisert, og undersøkelse av forløpere er ikke foretatt.
- 1 Utredning er begrenset og inadekvat: Sentrale problemer og symptomer er inadekvat definert, og forløpere er ikke undersøkt, eller bare i meget begrenset utstrekning.
- 2 Konkret utredning for de fleste av disse områdene kan fremvises.
- 3 Veldokumentert godt samarbeid med pasienten under utredningen av disse områdene, inkludert i arbeidet med forløpere og andre viktige faktorer.
- 4 Dokumentert, utmerket og kontinuerlig utredning som dekker alle områder, er diskutert med pasienten og pasienten, kan gjengi dette til terapeuten.

3) Kasusformulering

Dokumentasjon av at det er laget en kasusformulering, og at denne blir brukt som basis for terapien gjennom en behandlingsplan som er utformet i fellesskap, og som det er oppnådd enighet om. Dette skal også danne grunnlaget for agendaen i hver enkelt time.

Skåring

- 0 Ingen dokumentasjon av at en kasusformulering finnes, eller av at behandlingen følger en plan som er avtalt med pasienten.
- 1 Noe dokumentasjon for en kasusformulering og behandlingsplan, men den faktiske behandlingen følger ikke logisk av denne.
- 2 Terapeuten prøver å arbeide i henhold til kasusformuleringen, men klarer ikke å holde fokus på den, eller, alternativt, er for rigid når videreutvikling skjer under samtaletimene, eller for å la en videre utvikling finne sted.
- 3 Kasusformulering og behandlingsplan er i aktiv bruk, det vil si de er i fokus under samtaletimene eller i oppsummeringen ved slutten av timene, og man forsøker å arbeide fleksibelt etter føringene disse skjemaene gir.
- 4 Kasusformulering og behandlingsplan brukes aktivt og videreutvikles stadig, gjennom at terapeuten på hensiktsmessig vis anvender dem som basis og retningslinje for behandlingen, samtidig som han/hun aktivt søker tilbakemeldinger på dem fra pasienten.

SEKSJON 2

Den som vurderer terapien bør velge hvilke av de følgende områder som skal dekkes i vurderingsprosessen, og skårer disse i henhold til dette.

4) Reattribusjon av hallusinasjoner og vrangforestillinger

Normalisering og avstigmatisering av symptomer og opplevelser.

Realitetstesting: Samle bevis for og imot, og utforske alternative forklaringer, for eksempel gjennom å finne mulige bakenforliggende mekanismer.

Skåring

- 0 Ingen indikasjon på at det er gjort noe forsøk på reattribusjon.
- 1 Det er gjort noe forsøk på dette, men på en ustrukturert måte, det vil si med feil fokus, med for mange mål eller altfor konfronterende.
- 2 Noe nyttig arbeid er gjort, men det er ikke videreført, eller er altfor styrende og for lite preget av samarbeid.
- 3 Nyttig arbeid med noen symptomer er gjennomført i samarbeid med pasienten.
- 4 Symptomer er identifisert i kasusbeskrivelsen, og behandlingsplanen er gjennomført. Tiltak passende for det aktuelle stadiet i behandlingen er gjennomført med god anvendelse av teknikk, samarbeid med og tilbakemeldinger fra pasienten.

5) Undersøkelse av underliggende temaer

Når hallusinasjoner og vrangforestillinger er resistente mot forandring, undersøkes underliggende temaer (ved hjelp av konsekvensanalyse, inference chaining).

Gjennomgang av negativt innhold i lys av tidligere opplevelser og erfaringer, hvis dette er passende.

Håndtering av underliggende temaer som lavt selvbilde, sosial isolasjon eller skyldfølelse.

Skåring

- 0 Intet nyttig arbeid er gjennomført, og personen kan være bekymret og plaget uten at noe er gjort for å avhjelpe dette.
- 1 Arbeidet er tilfeldig, har feil fokus og forårsaker ubehag eller plager gjennom for mange eller for få mål, eller ved en lite empatisk gjennomføring.
- 2 Noe nyttig arbeid er gjort, men terapeuten bruker ikke passende CBT-teknikker.
- 3 Nyttig arbeid omkring noen symptomer er gjennomført. Sokratiske spørsmålsstilling er anvendt, men er overdrevent styrt av terapeuten.
- 4 Temaer er undersøkt på en adekvat og sensitiv måte, med fokus på og bidrag til kasusformuleringen. Sokratiske spørsmålsstilling brukes konsekvent, med tillegg av konsekvensanalyse der dette er passende.

6) Videre arbeid

Mestringsstrategier, forebygging av tilbakefall, og sosiale ferdigheter.

Forventninger i forhold til fremtidsplaner, evner og relasjoner.

Kort- og langtidsplaner.

Skåring

- 0 Arbeid hadde vært nyttig, men er ikke forsøkt.
- 1 Noe arbeid er gjort, men ikke passende eller ikke anvendt på områder med åpenbare behov, og utført med feil fokus.
- 2 Noe nyttig arbeid er gjennomført, men med begrenset samarbeid og effekt.
- 3 Nyttig arbeid er gjort i dette området, veiledet av kasusformulering og behandlingsplan, og gjennom et tydelig samarbeid med pasienten.

- 4 De mest passende temaer er behandlet, hele tiden med behandlingsstadiet og kassformuleringen for øyet, og arbeidet er gjennomført på en god måte.

GLOBAL SKÅRE

Hvordan ville du ut fra denne behandlingstimen vurdere behandleren totalt sett, som en kognitiv terapeut for personer med psykose?

- 0 Dårlig
- 1 Så vidt adekvat
- 2 Middelmådig
- 3 Tilfredsstillende
- 4 God
- 5 Veldig god
- 6 Svært god